

Enderun Dergisi

Cilt:2 Sayı:2

Gönderiliş Tarihi: 27/08/2018
Kabul Tarihi: 30/10/2018
ORCID: 0000-0002-5051-7521
ORCID: 0000-0002-5714-4916

EBEVEYNLERE GÖRE ÇOCUKLARIN BİLGİSAYAR VE İNTERNET KULLANIMININ OLUMLU VE OLUMSUZ YÖNLERİNİN İNCELENMESİ

Semanur CÖMERT¹

Gülhan GÜVEN²

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, ebeveynlerin gözünden çocukların bilgisayar ve internet kullanımının olumlu-olumsuz yönlerini incelemektir. Çalışma Tokat ilinde 145 çocuğun ebeveyni ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Bu çalışma nicel veri analizine dayalı, araştırma sorularını incelemeye yönelik yapılmış betimsel (Tarama, survey) bir çalışmadır. Geçerli sayılan görüşme formundaki veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin analizi SPSS programında yapılmıştır. Araştırma sonucunda, ebeveynler evde bilgisayarın en çok çalışma odası, salon ve oturma odasında bulunduğunu belirtmişlerdir. Ebeveynler bilgisayar kullanmanın olumlu yönleri nelerdir sorusuna en çok "Bilgiye Erişimi Sağlar" cevabı verirken, bilgisayar kullanmanın olumsuz yönleri nelerdir sorusuna ise en çok "Sağlığı olumsuz etkiler" cevabını vermişlerdir. Ebeveynler, internet kullanmanın olumlu yönleri nelerdir sorusuna en çok "Bilgiye Kolay ve Hızlı Erişim Sağlar" cevabı verirken, İnternet kullanmanın olumsuz yönleri nelerdir sorusuna ise en çok "Çocukların yaş ve gelişimine uygun olmayan zararlı/olumsuz içeriklere erişme" cevabını vermişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, Bilgisayar, İnternet.

EXAMINATION OF THE POSITIVE AND NEGATIVE ASPECTS OF COMPUTER AND INTERNET USAGE OF CHILDREN ACCORDING TO PARENTS

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the positive and negative aspects of children's computer and internet usage from the eyes of parents. The study was carried out with the parents of 145 children in Tokat province. The interview form developed by the researcher was used in the study. This study is a descriptive survey which is based on quantitative data analysis. The data in the valid interview form were transferred to the computer and the data were analyzed in SPSS program. At the end of the study, parents stated that the computer was mostly found in the study room, living room and living room at home. What are the positive aspects of parents using computers? most of the question "Provides Access to Information" gave the answer. What are the negative aspects of using computers? " Health negatively affects " most of the answer to the question. Parents; what are the positive aspects of using the internet? " Provides Easy and Fast Access to Information " is the answer to the question. The question of what are the negative aspects of using the Internet is the answer to the most " harmful content that is not suitable for children's age and development ".

Keywords: Preschool, Computer, Internet.

¹ Uzman MEB, sema.kindergarden@gmail.com, 0000-0002-5051-7521

² Dr.Öğrt.Üyesi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi,İlköğretim Eğitimi, gulhang@gazi.edu.tr, 0000-0002-5714-4916

1.GİRİŞ

Bilgi toplumunun en önemli etkileşim aracı şüphesiz ki bilgisayarlardır. Teknoloji, inanılmaz bir şekilde gelişerek günümüzde iletişim alanında telefon, televizyon, radyo ve internet, ulaşım alanında uçak, tren ve otomobil gibi ürünleri ile insanların günlük yaşamlarının vazgeçilmez birer parçası haline gelmiştir. Bu durum, insanların teknoloji dünyasını ve bu teknolojiden hayatını kolaylaştıracak şekilde yararlanmayı bilmesini ve teknolojik gelişmeleri anlamasını gerektirmektedir.

Günümüzde teknoloji hızla ilerlemektedir. Teknolojinin üstün yetenekli makinesi olarak bilinen bilgisayarlar, teknoloji ilerledikçe daha çok geliştirilmekte ve daha çok yaygınlaşmakta ve birçok alanda kullanıma olanak sağlamaktadır. Bilgisayarın yaşamı kolaylaştırdığı ve insanların bu kolaylığı fark ederek bundan yararlandıkları bir gerçektir. Çocuğu, yaşantımıza bu denli giren bilgisayardan izole etmek imkânsız olduğuna göre, onun özellikle eğitim alanında bu makineden en iyi ve en doğru biçimde yarar sağlaması için çaba harcanmalıdır. Bilgisayarların yaygınlığı, bu makineyi okul öncesine kadar indirgemiş olup, eğitimin ilk basamaklarından itibaren kullanılmaya doğru itmiştir ve itmektedir. Bundan dolayı eğitimciler, anne babalar ve genç kuşaklar, bilgisayarlı eğitim dünyası için hazırlanma sorunu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bilgisayar, günümüzde daha değişik alanlara yayıldıkça, çocukların ilgisini daha fazla çeken bir niteliğe bürünmektedir. Çocukların, bilgisayarı ve kullanılışını anlamaları için onun sınır ve yeteneklerini bilmeleri gerekmektedir. Bu bilgiyi elde eden çocuk, yalnız bilgisayarı anlamakla kalmaz, kendi yetenek ve sınırlarını da derin bir şekilde anlamak için çaba harcar (Arı ve Bayhan, 2003).

1.1. Araştırmanın Amacı

Günümüzde diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da bilgisayar ve internet kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Doğumdan itibaren teknoloji ile karşılaşan çocuklar gündelik yaşamlarında çok küçük yaşlarda bilgisayar kullanmaya başlamaktadırlar. Kullanım süresi, kullanılan yazılımların yaşa ve ihtiyaçlara uygunluğu ile ortamın sosyal iletişimi ve işbirliğini engellemeyecek şekilde düzenlenmesi halinde okul öncesindeki çocukların bilgisayar kullanmaları bu çocukların sosyal ve duygusal, dil, motor ve bilişsel gelişmelerini olumlu yönde etkilemekte ve öğrenmelerine olumlu katkıda bulunmaktadır. Bu araştırmada çocukların bilgisayar ve internet kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri incelenecektir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Gelişen teknoloji hayatı bir taraftan kolaylaştırırken diğer taraftan yeni riskler getirmektedir. Teknoloji çağı olarak adlandırabileceğimiz bu dönemde bilgisayar ve internet kullanımı hayatın vazgeçilmez araçları haline gelmiştir. Ülkemizde sosyal yaşamı etkilemeye başlayan bilgisayar ve internetin, başta çocuklar ve gençler olmak üzere nüfusun büyük çoğunluğunu etkisi altına aldığı görülmektedir. Bu teknolojik gelişmenin çocuk ve ergenlerin ruh sağlığı üzerine etkilerini belirlemek ve bu konuda gerekli önlemleri almak kaçınılmaz bir zorunluluktur. Literatür incelendiğinde bu alanda yapılan çalışmaların hız kazandığı görülmektedir. Ebeveynler, çocuklarının daha iyi yetişmesi adına bilgisayar ve internet kullanımını eğitim amaçlı olarak desteklemektedir. Fakat ebeveynlerin birçoğunun bilgisayar ve internet kullanımı konusunda yeterince bilinçli olmadıkları görülmektedir. Bilgi teknolojilerini doğru kullanmaya henüz hazır olmayan çocuk ve ergenler karşılaştıkları karmaşık bilgileri nasıl değerlendireceklerini bilememektedir. Tüm bunların yanında internetin çocuk ve ergenler için olumlu yanlarının olduğu göz ardı edilmemelidir (Cömert ve Kayıran, 2010:168).

Son yıllarda ebeveynlerin en çok şikâyetçi olduğu konu aslında teknolojiyle savaş. Neden savaş çünkü ebeveynler çocuklarıyla artık iletişim kuramaz hale gelmeye başladı. Teknoloji öyle bir hızla geliyor ki bu hıza ayak uydurmakta çoğu zaman zorlanıyorsunuz. Fakat çocuklarınız için aynı şeyi söylemek mümkün değil. Başka bir teknoloji oyuncağı ise bilgisayardır. Neredeyse her evin başköşesinde o evin demirbaşı haline geldi bile. Bilgisayarla birlikte gelen internet birçok araştırma için çok güzel bir kaynak fakat acaba bu kaynağı ne kadar doğru kullanabiliyoruz. Çocuklarımızı internetin olası tehlikelerinden korumak için birtakım önlemler almamız gerekebilir. Bilgisayar kullanmak ya da internette faydalanmak tek başına çocuğunuzun yaşamına olumsuz etkide bulunmaz. Olumsuz etki ancak çocuğunuzun bilgisayarı ve interneti yanlış kullanırsa ortaya çıkar (Birlık, 2012:2).

Okul öncesi eğitimde bilgisayar kullanımı, el-göz koordinasyonunun gelişmesinde, dikkat yoğunlaştırılmada, öğrendiği kavramların pekiştirilmesinde, karar verme becerisinin gelişmesinde katkı sağlayabilmektedir (İliş, 2006: 12).

Erkan (2002) yapmış olduğu çalışmada teknolojinin kullanımının yaygınlaşması, teknoloji kullanmaya başlama yaşının düşmesinde etken olduğunu tespit etmiştir. Okul öncesi çocukların bilgisayar kullanımlarının çocuklar üzerindeki etkisi tam olarak saptanamamakla birlikte uygun yöntemler kullanıldığında bilgisayarın okul öncesi çocuklarının gelişimlerinde her açıdan yararlı olabileceği gözlenmiştir. Bu doğrultuda bilgisayar kullanımının erken yaşlara inmesi okul öncesi kurumlarda öğretmenin rolünü de etkilemektedir (Akt. İliş, 2006: 21).

Bilgisayar oyunları, özellikle çocukların, gerek zihinsel gelişim gerekse el göz koordinasyonunun gelişimi açısından bilgisayar eğitiminde kullanılabilen yazılımlardır. Ancak bilgisayarın ve bilgisayar oyunlarının kullanımında doğru zamanlama yapılamadığı takdirde bağımlılık yarattığı saptanmıştır. Bilgisayar oyunlarının bağımlılığa neden olmaksızın beceri geliştirmeye yönelik kullanılabilmesi için sınırlamaların doğru yapılması gerekmektedir. Bu araştırma ile çocukların bilgisayar ve internet kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri incelenecektir.

2. YÖNTEM

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı ikinci yarısında Tokat ili Merkez ilçesinde bulunan altı bağımsız anaokulu ve bu anaokullarına devam eden 48-60 aylık 493 çocuğun ebeveyni oluşturmaktadır. %95 güven aralığı ve 0.05 güven düzeyinde ulaşılması gereken örneklem büyüklüğü 216'dır. Ancak bazı çocukların evinde bilgisayar bulunmaması, ebeveynlerin ölçeği cevaplamak istememeleri, yılın son ayları olması nedeniyle bazı çocuklarında okulda olmaması nedeniyle, il merkezindeki bağımsız anaokullarında maksimum ulaşılan ve uygulanan örneklem büyüklüğü 196'dır. 196 ebeveynle ulaşılması gereken örneklem büyüklüğüne oldukça yakın bir örneklem sayısına ulaşılmış olup, bu sayıyla da tüm araştırmayı yürütebilecek yeterli bir örneklem büyüklüğüne ulaşılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise, 73'ü kız, 72'si erkek olmak üzere toplam 145 çocuğun ebeveyni oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada, çocukların ve ebeveynlerin özelliklerini belirlemek amacıyla; araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel gelişim formu kullanılmıştır. Araştırmaya alınan çocukların ailelerinin bu konudaki görüş ve tutumlarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır. 2012-2013 Eğitim-öğretim yılı bahar döneminde, Tokat ili merkez ilçesinde bulunan altı bağımsız anaokulunda 48-60 aylık çocuklar ve ebeveynleriyle çalışma yapılmıştır. Bu çalışma nicel veri analizine dayalı, araştırma sorularını incelemeye yönelik yapılmış betimsel (Tarama, survey) bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubuna, evren içinden tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen Tokat ili Merkez ilçesine bağlı bağımsız anaokullarında çocukları bulunan araştırmaya katılmaya istekli toplam 145 ebeveyn (124'ü anne, 21'i baba) dâhil edilmiştir. Anaokulların buldukları yerlerin sosyo-ekonomik durumu göz önüne alınmamıştır. İsteğini çeşitli gerekçelerle (bilgisayarının olmaması, vakit ayırmak istememe vb.) kabul etmeyen ebeveynlere uygulanmamıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Görüşme soruları betimsel ve içerik analize göre uygulanmıştır. Betimsel analiz basamaklarına göre sırasıyla, ebeveynlere uygulanan görüşme formuna verilen yanıtlar araştırmacı tarafından kendi içlerinde anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde bir çerçeve oluşturularak gruplara ayrılmıştır. Tematik çerçeveye göre toplanan verilerden benzer anlama sahip olanlar, aynı gruplara dâhil edilmiştir. Böylece verilerin tümünde yer alan ve anlam bakımından ilişkili olan veriler bir araya getirilerek birbirleriyle ilişkilendirilmiştir. Daha sonra ilişkilendirilen bu veriler düzenlenerek araştırmacının

görüş ve yorumlarına yer vermeden bulgular tanımlanmış ve son aşamada ayrıntılı bir biçimde tanımlanan ve sunulan bulgular araştırmacı tarafından yorumlanarak araştırma konusu ile ilgili sonuçlar ortaya çıkarılmıştır. Veri toplamak amacı ile toplam 196 ebeveyn ve çocuğa ulaşılmış olup, ancak bazı ailelerden anketler geri gelmemiş, bazıları tarafından ise anket eksik ve yanlış doldurulmuştur. Bu durumda olan anketler elenmiş ve toplam 145 anket değerlendirmeye alınmıştır. Geçerli sayılan anket formundaki veriler bilgisayara aktarılmış ve verilerin analizi SPSS programında yapılmıştır.

2.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma Tokat ili merkez ilçesinde yer alan bağımsız anaokulları ile sınırlıdır. Araştırma, bu kurumlara devam eden 48-60 aylık çocukların ebeveynlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

2.5. Varsayımlar

Bu araştırmada; araştırma örnekleminin, evreni temsil edebilecek yeterlikte olduğu, araştırmaya alınan çocukların normal zekâ düzeyine sahip oldukları, veri toplama aracına verilen cevapların gerçeği yansıttığı, araştırmanın örnekleminin, benzer sosyo-ekonomik düzeyde olduğu varsayılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, Ebeveynlerin “Bilgisayar evde nerede bulunur? Bilgisayar kullanımının olumlu yönleri nelerdir? Bilgisayar kullanımının olumsuz yönleri nelerdir? İnternet kullanımının olumlu yönleri nelerdir? İnternet kullanımının olumsuz yönleri nelerdir? Çocuklarınızın en çok oynadığı bilgisayar oyunları nelerdir? Çocuklarınızın en çok oynadığı internet oyunları nelerdir? ” sorularına verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilecektir.

Tablo 3.1. Ev Ortamında Bilgisayarın Bulunduğu Alana Göre Dağılımı

Kategori	F
Çalışma Odası, Salon, Oturma Odası	54
Çocuk Odası	23
Evdeki Diğer Alanlar	19
Cevapsız	49
Toplam	145

Tablo 1’e bakıldığında “Evinizde bilgisayar nerede bulunur” sorusuna 145 veliden, 96 sı cevap vermiştir, verilen cevaplardaki bulgulara göre, evlerinde bilgisayar en çok çalışma odası, salon, oturma odasında bulunmaktadır, İkinci olarak ise çocuk odasında bulunmaktadır.

Tercan ve diğerleri (2012) tarafından yapılan çalışmada, evinde bilgisayar olan öğrencilerin yarıya yakını bilgisayarlarının kendi odalarında olduğunu ifade etmiştir. Kaşıkçı ve diğerleri(2014) tarafından yapılan çalışmada, çocuğun interneti kullandığı yerler arasında ilk sırada, kendi odası, ikinci sırada ise oturma odası ya da salon bulunmaktadır. Aktaş (2005) tarafından yapılan araştırmada, evlerinde bilgisayar bulunan ailelerin çoğunun bilgisayarın çocuğun odasında bulunduğu bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, bilgisayarın evlerde öncelikle çocuğun kendi odasında ya da

çalışma/salon/oturma odasında bulunduğu belirtilmektedir. Bu durum, Tablo 1 ‘deki bulgularla örtüşmektedir.

Tablo 3.2. Bilgisayar Kullanımının Olumlu Yönlerine İlişkin Dağılımı

Kategori	F
Bilgiye Erişimi Sağlar (Kısa sürede bilgi edinme, işlemleri kolaylaştırma, işlemleri hızlandırma, verileri depolama,..vs)	47
Yardımcı programlar/programlarla çocukların kolay öğrenmesini sağlayarak fiziksel,bilişsel, psikomotor,..vb. gelişimlerini destekler	25
Eğitici oyun/oyunlarla eğlenceli vakit geçirmeyi sağlar (Oyun oynama, çizgi film izleme,..vs)	13
Cevapsız	60
Toplam	145

Tablo 2’ye bakıldığında “Bilgisayar kullanmanın olumlu yönleri nelerdir” sorusuna 145 veliden, 85’i cevap vermiştir, verilen cevaplardaki bulgulara göre, “Bilgiye Erişimi Sağlar (Kısa sürede bilgi edinme, işlemleri kolaylaştırma, işlemleri hızlandırma, verileri depolama,..vs)” cevabı en çok verilen cevaptır, ikinci olarak ise “Yardımcı programlar/programlarla çocukların kolay öğrenmesini sağlayarak fiziksel, bilişsel, psikomotor,..vb. gelişimlerini destekler” cevabı en sık verilen cevaplardır.

Tablo 3.3. Bilgisayar Kullanımının Olumsuz Yönlerine İlişkin Dağılımı

Kategori	F
Sağlığı olumsuz etkiler (görme bozukluğu, ellerde uyuşukluk, bel, sırt ağrısı, radyasyon, bağımlılık,..vs)	72
Sosyal –duygusal, dilsel, bilişsel ve psikomotor gelişimi olumsuz etkiler (dikkat dağınıklığı, sosyalleşememe, çevresiyle iletişim eksikliği, argo kelimeler, içine kapanma,..vs.)	19

Zaman İsrافی	10
Cevapsız	44
Toplam	145

Tablo 3'e bakıldığında "Bilgisayar kullanmanın olumsuz yönleri nelerdir" sorusuna 145 veliden, 101'i cevap vermiştir, verilen cevaplardaki bulgulara göre, "Sağlığı olumsuz etkiler (görme bozukluğu, ellerde uyuşukluk, bel, sırt ağrısı, radyasyon, bağımlılık,..vs)" cevabı en çok verilen cevaptır, ikinci olarak ise "Sosyal –duygusal, dilsel, bilişsel ve psikomotor gelişimi olumsuz etkiler (dikkat dağınıklığı, sosyalleşememe, çevresiyle iletişim eksikliği, argo kelimeler, içine kapanma,..vs.)" cevabı en sık verilen cevaplardır. Çakır (2013) tarafından yapılan çalışmada, ebeveynler bilgisayar oyunlarından çocuklarının olumsuz yönde etkilendiğini ve bilgisayar oyunlarının çocukları için zararlı olduğunu düşünürken bazıları ise bu konudaki olumsuzlukları aşmış olduklarını belirtmektedirler. Bu durum Çakır'ın yaptığı çalışmayla Tablo 2 'de velilerin en çok cevap verdikleri "Sağlığı olumsuz etkiler" bulgusuyla örtüşmektedir. Araştırma sonuçlarına göre ebeveynler bilgisayar oyunlarının çocuklarının sağlığına zararlı olduğunu düşünmektedir.

Tablo 3.4. İnternet Kullanımının Olumlu Yönlerine İlişkin Dağılımı

Kategori	F
Bilgiye Kolay ve Hızlı Erişim Sağlar (Gazete okumak, banka işlemleri, alışveriş yapmak, dünyadaki gelişmeleri takip etmek, genel kültür amaçlı araştırma yapmak, çocuklar için faydalı bilgilere, eğitici programlara ulaşmak, iletişim kurmak, zamandan tasarruf etmek)	97
Yardımcı programlar/programlarla çocukların kolay öğrenmesini sağlayarak fiziksel, psikomotor,..vb. gelişimlerini destekler	3
Eğitici oyun/oyunlarla eğlenceli vakit geçirmeyi sağlar (Oyun oynama, çizgi film izleme,..vs)	1
Cevapsız	44
Toplam	145

Tablo 4'e bakıldığında "İnternet kullanmanın olumlu yönleri nelerdir" sorusuna 145 veliden, 101'i cevap vermiştir, verilen cevaplardaki bulgulara göre, "Bilgiye Kolay ve Hızlı Erişim Sağlar (Gazete okumak, banka işlemleri, alışveriş yapmak, dünyadaki gelişmeleri takip etmek, genel kültür amaçlı araştırma yapmak, çocuklar için faydalı bilgilere, eğitici programlara ulaşmak, iletişim kurmak, zamandan tasarruf etmek)" cevabı en çok verilen cevaptır, ikinci olarak ise "Yardımcı programlar/programlarla çocukların kolay öğrenmesini sağlayarak fiziksel, psikomotor,..vb. gelişimlerini destekler" cevabı en sık verilen cevaplardır. Kayri ve Günüş (2010) çalışmasında

internetin en çok “araştırma” amaçlı kullanıldığı görülmüştür. Orhan ve Akkoyunlu (2004), öğrencilerin interneti kullanım amaçları incelendiğinde, “oyun” amaçlı kullanımın yaş büyüdükçe azaldığı, “bilgiye ulaşma”, “oyun” ve “haberleşme” gibi çok amaçlı kullanımın arttığı bunun yanı sıra internetin yalnızca haberleşme amaçlı kullanımında da oldukça fazla olduğu görülmüştür. Bayraktutan (2005) tarafından yapılan araştırmada, İnterneti araştırmaya katılanlar en çok sırayla, genel bilgi erisimi, derslerle ilgili araştırma yapma ve eğlence, oyun oynama, chat yapma ve forum alanlarına yazma, arkadaş bulma, tanıdıklarıyla haberleşme amacıyla İnternet kullandıklarını ama en çok genel bilgi erişimi amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. Kaşıkçı ve diğerleri(2014) tarafından yapılan çalışmada, çocuklar interneti en fazla eğitimsel kaynak, oyun oynamak ve sohbet etmek için kullandıklarını raporlamaktadırlar. Kırık(2014), ebeveynlerin büyük çoğunluğu interneti e-gazete, e-dergi okumak ve haberleri takip etmek amaçlı kullandığını ifade etmiştir. Akınoğlu (2002) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen adaylarınca internetin en olumlu buldukları yönünün” istediği her bilgiye ulaşabilmesi” cevabı ile internetin en olumlu yönü olarak değerlendirdikleri görülmektedir. ASAGEM (2008) tarafından yapılan araştırma kapsamında, araştırmaya katılanların interneti en çok bilgi edinme amaçlı kullandığı belirtilmektedir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, internetin çoğunlukla bilgiye ulaşma amaçlı kullanıldığı görülmektedir. Bu durum Tablo 4’e göre velilerin en çok cevap verdikleri ‘‘Bilgiye Kolay ve Hızlı Erişim Sağlar (Gazete okumak, banka işlemleri, alışveriş yapmak, dünyadaki gelişmeleri takip etmek, genel kültür amaçlı araştırma yapmak, çocuklar için faydalı bilgilere, eğitici programlara ulaşmak, iletişim kurmak, zamandan tasarruf etmek)’’ cevabıyla örtüşmektedir.

Tablo 3.5. İnternet Kullanımının Olumsuz Yönlerine İlişkin Dağılımı

Kategori	F
Çocukların yaş ve gelişimine uygun olmayan zararlı/olumsuz içeriklere erişme	69
Sosyal –duygusal, dilsel, bilissel, psikolojik gelişimi olumsuz etkiler (dikkat dağınıklığı, sosyalleşememe, çevresiyle iletişim eksikliği, kendini ifade edememe, argo kelimeler, içine kapanma,...vs.)	10
Sağlığı olumsuz etkiler (görme bozukluğu, ellerde uyuşukluk, bel, sırt ağrısı, radyasyon, bağımlılık,..vs)	11
Zaman İsrافی	4
Cevapsız	51
Toplam	145

Tablo 5’e bakıldığında ‘‘İnternet kullanmanın olumsuz yönleri nelerdir’’ sorusuna 145 veliden, 94’i cevap vermiştir, verilen cevaplardaki bulgulara göre, Çocukların yaş ve gelişimine uygun olmayan zararlı/olumsuz içeriklere erişme cevabı en çok verilen cevaptır, ikinci olarak ‘‘Sağlığı olumsuz etkiler (görme bozukluğu, ellerde uyuşukluk, bel, sırt ağrısı, radyasyon, bağımlılık,..vs)’’ cevabı en sık verilen cevaplardır. Akınoğlu (2002) tarafından yapılan çalışmada, öğretmen adaylarınca İnternetin en olumsuz buldukları yönün ne olduğu incelendiğinde, ilk sırada zaman kaybı, ikinci sırada sakıncalı siteler, birebir etkileşimi engellemesi, üçüncü sırada kötü alışkanlıklara yönlendirmesi, dördüncü sırada faturanın yüklü gelmesi, beşinci sırada ise bağımlılık yapması, chat

yapma, alışverişte güvenli olmayışı, sağlık sorunları oluşturması, internetin en olumsuz yönü olarak belirtilmektedir. Kırık (2014) tarafından yapılan çalışmada, ebeveynlerin internet kullanımının olumsuz yönleriyle ilgili soruya verdikleri yanıtlar; birçok katılımcının internetin bağımlılık yarattığını, internetin bireylere ve topluma zarar verdiğini, internetin bilgi ve enformasyon kaynağı olduğunu, mahremiyeti zedeleyen bir teknoloji olduğu yer almaktadır. Tablo 4'e göre, benzer şekilde Akınoğlu ve Kırık tarafından yapılan çalışmada elde edilen bulgular birbiriyle örtüşmekte olup sadece sıralamaların farklı olduğu dikkat çekmektedir. Bunun nedeni ise çalışma yapılan yaş grubunun farklı olması şeklinde yorumlanabilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde teknolojideki hızlı gelişmeler kitle iletişim araçlarındaki hızlı değişimlere de sebep olmuştur. Geçmiş yıllara oranla artık gençler çok erken dönemde teknoloji ile tanışmakta ve onu günlük yaşamında kullanır hale gelmektedir. Ebeveynler boşluk doldurma sorularına verdikleri cevaplara ilişkin sonuçlar şunlardır:

1. Ebeveynler, evinizde bilgisayar nerede bulunur sorusuna, evlerinde bilgisayar en çok çalışma odası, salon, oturma odasında bulunmaktadır, İkinci olarak ise çocuk odasında bulunmaktadır, cevabını vermişlerdir.
2. Ebeveynler bilgisayar kullanmanın olumlu yönleri nelerdir sorusuna "Bilgiye Erişimi Sağlar (Kısa sürede bilgi edinme, işlemleri kolaylaştırma, işlemleri hızlandırma, verileri depolama,..vs)" cevabı en çok verilen cevaptır, ikinci olarak ise "Yardımcı programlar/programlarla çocukların kolay öğrenmesini sağlayarak fiziksel,bilişsel, psikomotor,..vb. gelişimlerini destekler" cevabı en sık verdikleri cevaplardır.
3. Ebeveynlerin bilgisayar kullanmanın olumsuz yönleri nelerdir sorusuna verdikleri cevaplardaki bulgulara göre, Sağlığı olumsuz etkiler (görme bozukluğu, ellerde uyuşukluk, bel, sırt ağrısı, radyasyon, bağımlılık, vs) cevabı en çok verilen cevaptır, ikinci olarak ise Sosyal –duygusal, dilsel, bilişsel ve psikomotor gelişimi olumsuz etkiler (dikkat dağınıklığı, sosyalleşememe, çevresiyle iletişim eksikliği, argo kelimeler, içine kapanma, vs.) cevabı en sık verdikleri cevaplardır.
4. Ebeveynlerin internet kullanmanın olumlu yönleri nelerdir sorusuna verdikleri cevaplardaki bulgulara göre, Bilgiye Kolay ve Hızlı Erişim Sağlar (Gazete okumak, banka işlemleri, alışveriş yapmak, dünyadaki gelişmeleri takip etmek, genel kültür amaçlı araştırma yapmak, çocuklar için faydalı bilgilere, eğitici programlara ulaşmak, iletişim kurmak, zamandan tasarruf etmek) cevabı en çok verilen cevaptır, ikinci olarak ise "Yardımcı programlar/programlarla çocukların kolay öğrenmesini sağlayarak fiziksel, psikomotor,..vb. gelişimlerini destekler" cevabı en sık verdikleri cevaplardır.
5. Ebeveynlerin, İnternet kullanmanın olumsuz yönleri nelerdir sorusuna verdikleri cevaplardaki bulgulara göre, Çocukların yaş ve gelişimine uygun olmayan zararlı/olumsuz içeriklere erişme cevabı en çok verilen cevaptır, ikinci olarak "Sağlığı olumsuz etkiler (görme bozukluğu, ellerde uyuşukluk, bel, sırt ağrısı, radyasyon, bağımlılık,..vs)" cevabı en sık verdikleri cevaplardır.

Yukarıda yer alan sonuçlardan yola çıkarak ebeveynler, program geliştirmeciler, bilgisayar ve okul öncesi eğitim alanlarında çalışan araştırmacılar için şu öneriler sunulabilir:

1. Ebeveynlere bilgisayar ve internetin eğitimsel olarak kullanımı ve önemi hakkında bilgi verilerek farkındalık düzeyleri artırılabilir.
2. Çocuklar, sosyal yaşamdaki faaliyetlere katılma konusunda teşvik edilmeli, okul dışında kalan zamanlarında sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirilerek sosyal çevrelerinin genişletilmesi sağlanmalıdır. Bu önerilerin sosyal yaşama yansıtılabilmesinde, eğitimin önemi de göz önünde bulundurulmalı, bir bütün olarak ailenin eğitiminin sağlanması için toplumsal hizmetler sunulmalıdır.

3. Bilişim okur-yazarlığının yanı sıra ebeveyn kontrolü de İnternet güvenliğinin sağlanması konusunda vazgeçilmez unsurlardan biridir. İnternet erişiminin çoğunlukla evdeki bilgisayar ile sağlanması sebebiyle, ailenin de mutlaka İnternet'in güvenli şekilde nasıl kullanılabilceği konusunda bilgi sahibi olması gerekir. Kısa vadede bilişim okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması zor olsa da, ebeveynlere en azından çocukların İnternet ortamında karşılaşılabileceği riskler konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir.
4. Çocukların bilişim yeteneklerinin geliştirilmesi ve güvenlik uygulamalarının güncellenmesi ve devamlı olarak vurgulanması gerekmektedir. İnternet sitelerinin çocuklara yönelik kısımları geliştirilmeli ve çocukların İnternet'te yapabileceği faydalı faaliyetler çeşitlendirilmeye çalışılmalıdır.
5. Bütün bu önerilerin yanı sıra araştırmaya yeni başlayacak olan araştırmacıların özellikle okulöncesi eğitimde bilgisayar kullanımı ile ilgili herhangi bir plan ve programın sınırlı sayıda olduğu, bu bağlamda okul öncesi eğitime uygun uzun bir eğitim planı hazırlanıp sonuçları değerlendirilip gerekli çıkarımlarda bulunulursa iyi bir netice alacakları düşünülmektedir. Böylece yeni uygulamalara vesile olunabilir.

KAYNAKLAR

- Akçay, D., ve Özcebe, H., (2012), Okul Öncesi Eğitim Alan Çocukların ve Ailelerinin Bilgisayar Oyunu Oynama Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Çocuk Dergisi, 12(2):66-71.
- Akinoğlu, O., (2002), Eğitim ve Sosyalleşme Açısından İnternet Kullanımı, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aktaş, A.,Y., (2005), 3-18 Yaş Grubu Çocuk ve Gençlerin İnteraktif İletişim Araçlarını Kullanma Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi, The Turkish Online Journal of Educational Technology , 4 (4):9.
- Arı, M., Bayhan, P., (2003), Okul Öncesi Eğitimde Bilgisayar Destekli Eğitim,Epsilon Yay, 3.Baskı, İstanbul.
- ASAGEM, Gürcan A., Özhan S., Uslu, R., (2008), Dijital Oyunlar ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Bayraktutan, F., (2005), Aile İçi İlişkiler Açısından İnternet Kullanımı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Birlik, K., (2012), Çocukla Ebeveynin Teknoloji Savaşı. Eğitimde Yansımalar, Arel Eğitim Kurumları Dergisi 31:2.
- Cömert, I., T., Kayıran, S., M., (2010), Çocuk ve Ergenlerde İnternet Kullanımı, Çocuk Dergisi 10(4):166-170.
- Çakır, H., (2013), Bilgisayar Oyunlarına İlişkin Ailelerin Görüşleri ve Öğrenci Üzerindeki Etkilerin Belirlenmesi, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(2):138-150.
- Deveci,S.,E., Açıık,Y., Gülbayrak,C., Demir, A.,F., Karadağ,M., Koçdemir, E., (2007), Klinik Araştırması- İlköğretim Öğrencilerinin Cep Telefonu, Bilgisayar, Televizyon Gibi Elektromanyetik Alan Olusturan Cihazları Kullanım Sıklığı, Fırat Tıp Dergisi, 12(4):279-283.
- Durdu, P., Tüfekçi, A. ve Çağıltay, K. (2005), Üniversite öğrencilerinin bilgisayar oyunu oynama alışkanlıkları ve oyun tercihleri: ODTÜ ve Gazi Üniversitesi öğrencileri arasında karşılaştırmalı bir çalışma. Eurasian Journal of Educational Research, 19, 66- 76.
- Emiroğlu G.B., "Türkiye'de Görme Engelliler İçin Bilişim" Bilişim 07 Bildiriler Kitabı s.80 Türkiye Bilişim Derneği Sheraton Oteli 14-16 Kasım 2007.
- İliş, B. E., (2006), Erken Çocukluk Eğitiminde Bilgisayar Kullanımına Yönelik Bilgisayar ve Anaokulu Öğretmenleri İle 6 Yas Grubu Çocuklarının Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Kaşıkcı,N., Çağıltay, K.,Karakuş,T. ,Kurşun,E., Ogan,C., (2014), Türkiye ve Avrupa'daki Çocukların İnternet Alışkanlıkları ve Güvenli İnternet Kullanımı, Eğitim ve Bilim, Cilt 39, Sayı 171.
- Tercan, İ., Sakarya, S. ve Çoklar, A.N.,(2012), Çocukların Gözüyle Onların İnternet Kullanım Profilleri ve Ailelerin Getirdiği Sınırlamalar: Anamur İlçe Örneği, Selçuk Üniversitesi, e-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Education Sciences,7(1): 305-312.